

การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล
สำหรับโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา (CID)
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

THE DEVELOPMENT OF DISTANCE LEARNING FOR
THE PROPOSE OF ESTABLISHING THE COLLEGE FOR INTERDISCIPLINARY
DEVELOPMENT PROJECT (CID)
OF VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
UNDER THE ROYAL PATRONAGE

กานต์ บุญศิริ และคณะ*
Karn Boonsiri*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลสำหรับโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา (CID) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ประจำ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาของโครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ จำนวน 318 คน มีวิธีการดำเนินงานวิจัยกำหนดไว้ 7 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษานโยบาย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ระยะที่ 2 การศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีรูปแบบการศึกษาทางไกลที่เป็น Best Practice ระยะที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ระยะที่ 4 การสอบถามเชิงปริมาณ ระยะที่ 5 การศึกษาและประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระยะที่ 6 การพัฒนา รูปแบบและตรวจสอบรูปแบบด้วยการเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ระยะที่ 7 การนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ (1) รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลของโครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ (CID Model) การกำหนดนโยบายและแผนในการจัดการศึกษาทางไกล การบริหารและการจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพทางการศึกษา (2) กระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบผสมผสานระหว่าง การเรียนในห้องเรียนและการเรียนแบบทางไกลผ่านระบบ MIS Moodle

*อาจารย์ ดร.กานต์ บุญศิริ รองศาสตราจารย์ พล.ต.ต.เดชา ไคยฤทธิ์ รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.ปราโมทย์ นุชสำเนียง พลโท สากล ขำยัง อาจารย์ ดร.กมลภรณ์ หงษ์สกุล อาจารย์ ดร.สุจิตรา ไอสถอภีร์ อาจารย์อภิสสิทธิ์ อรัณ อาจารย์ธัชชัย ชุกกลีน อาจารย์เฉลิมเกียรติ นวลปาน อาจารย์ ดร.ปัญญา พุทธสุภา นางสาวพจนารัตน์ พรเจริญโรจน์

(3) การทำภาคินพนธ์ / การค้นคว้าอิสระที่คำนึงถึงความทันสมัยและความสามารถที่จะนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามแต่ละท้องถิ่นที่เป็นกรณีศึกษา (4) เมื่อครบกระบวนการเรียนการสอนแล้วจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ได้ (Output) คือ นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาในระยะเวลาที่กำหนดและเป็นมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพสำหรับศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

This descriptive research's objective was to develop the form of the establishment of the College for Interdisciplinary Development Project (CID) of Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage. The samples used in this study were 318 lecturers, staff and students. The implementation of the research was conducted in 7 phases as follows: Phase 1 was to study the policies, documents and related research in order to indicate the conceptual framework of the study. Phase 2 was to study in term of study tour both within the country and abroad where the best practice of distance learning was used. Phase 3 was to conduct the in-dept interview the three experts by using focus group. Phase 4 was to conduct the quantitative interview. Phase 5 was to study and interpret the opinions of the experts in the focus group. Phase 6 was to develop and validate the model proposed by the experts. Phase 7 was to present the model of distance learning.

The results of this study were:

(1) The form of distance learning of College for Interdisciplinary Development Project (CID) Valaya Alongkorn Pajabhat University Under the Royal Patronage started at the policy and plan for distance learning, education management and quality assurance.

(2) The process of teaching and learning management was the combination of learning in class and distance learning via the MIS Moodle.

(3) The directed study/independent study took into account the advanced capabilities that would use the result of the study in real situations that were used as case studies.

(4) After using these processes, the output was that the graduate students would be qualified graduates in a given period of time in the 21st century.

คำสำคัญ

การศึกษาทางไกล

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาของประเทศไทยนั้นมีการพัฒนามาโดยตลอด แรกเริ่มเดิมทีเป็นการศึกษาหาความรู้ ที่จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะในห้องเรียน โดยครูเป็นผู้ให้ความรู้และทักษะแก่ผู้เรียน ซึ่งการศึกษาประเภทนี้ ยังไม่สามารถกระจายโอกาสให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง และมีข้อจำกัดในด้านเวลา สถานที่ นั่นคือ ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมาทำการเรียนการสอนในเวลาเดียวกันและสถานที่เดียวกัน แต่ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสารสามารถลดข้อจำกัดนี้ได้ด้วยการศึกษาทางไกล

การศึกษาทางไกลเป็นกิจกรรมการเรียนที่สถาบันการศึกษาได้จัดทำเพื่อให้ผู้เรียนซึ่งไม่ได้เลือกเข้าเรียนหรือไม่สามารถจะเข้าเรียนในชั้นเรียนที่มีการสอนตามปกติ ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้น โดยมีการผสมผสานวิธีการที่สัมพันธ์กับทรัพยากร การกำหนดให้มีระบบการจัดส่งสื่อการสอน และมีการวางแผนการดำเนินการ ซึ่งรูปแบบของทรัพยากรประกอบด้วย เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อทัศนูปกรณ์ สื่อคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้เรียนอาจเลือกใช้สื่อเฉพาะตนหรือเฉพาะกลุ่มได้ ส่วนระบบการจัดส่งสื่อนั้นก็มีการใช้เทคโนโลยีนาชนิด สำหรับระบบบริหารก็มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาทางไกลขึ้นเพื่อรับผิดชอบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Burge & Frewin, 1985) การศึกษาทางไกลจึงถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของแวดวงการศึกษาที่มุ่งเปิดโอกาสและกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่บุคคลต่าง ๆ ในทุกช่วงอายุ อย่างกว้างขวางและทั่วถึง เพราะเป็นการศึกษาที่มีระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน การถ่ายทอดอาศัยสื่อประสม เช่น สื่อทางไปรษณีย์ อินเทอร์เน็ต และการสอนเสริม รวมทั้งศูนย์บริการศึกษาเป็นหลัก โดยมุ่งให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอยู่กับบ้าน ไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ (วิจิตร ศรีสอาน, 2529) ทำให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิตที่บุคคลสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง

โครงการจัดตั้งวิทยาลัยสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา (CID) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งนอกจากมีภารกิจด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย บริการสังคม และทำนุ บำรุง ศิลปวัฒนธรรมแล้ว ยังมีการพัฒนารูปแบบและระบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รวมทั้งความต้องการของสังคม ทำให้มีนักศึกษาและบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสนใจสมัครเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากข้อจำกัดของอาคารสถานที่ ระยะเวลาและการเดินทางมาเรียนของนักศึกษาและบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ จึงนำระบบการเรียนการสอนแบบทางไกล (Distance Learning) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน การสอน โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน อาศัยการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายและเหมาะสมกับสภาพการเรียนของผู้เรียน โดยสื่อและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ได้แก่ การเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต ระบบ Moodle (Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment) รวมทั้งการจัดการสอนเสริม ณ สถานที่ของคู่ MOU เพื่อเป็นระบบย่อยที่สำคัญระบบหนึ่งของระบบการศึกษาทางไกลที่ดำเนินการจัดให้นักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น จากเหตุผลข้างต้นจึงทำให้โครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ เห็นควรจะมีการพัฒนาระบบการศึกษาในลักษณะของ Model เพื่อเป็นการสร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนที่สนใจจะศึกษากับ

สถาบันการศึกษาทั่วประเทศอย่างเท่าเทียมกันและสอดคล้องกับสถานการณ์โลกปัจจุบันที่เปลี่ยนไปอย่างไร้พรมแดน

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

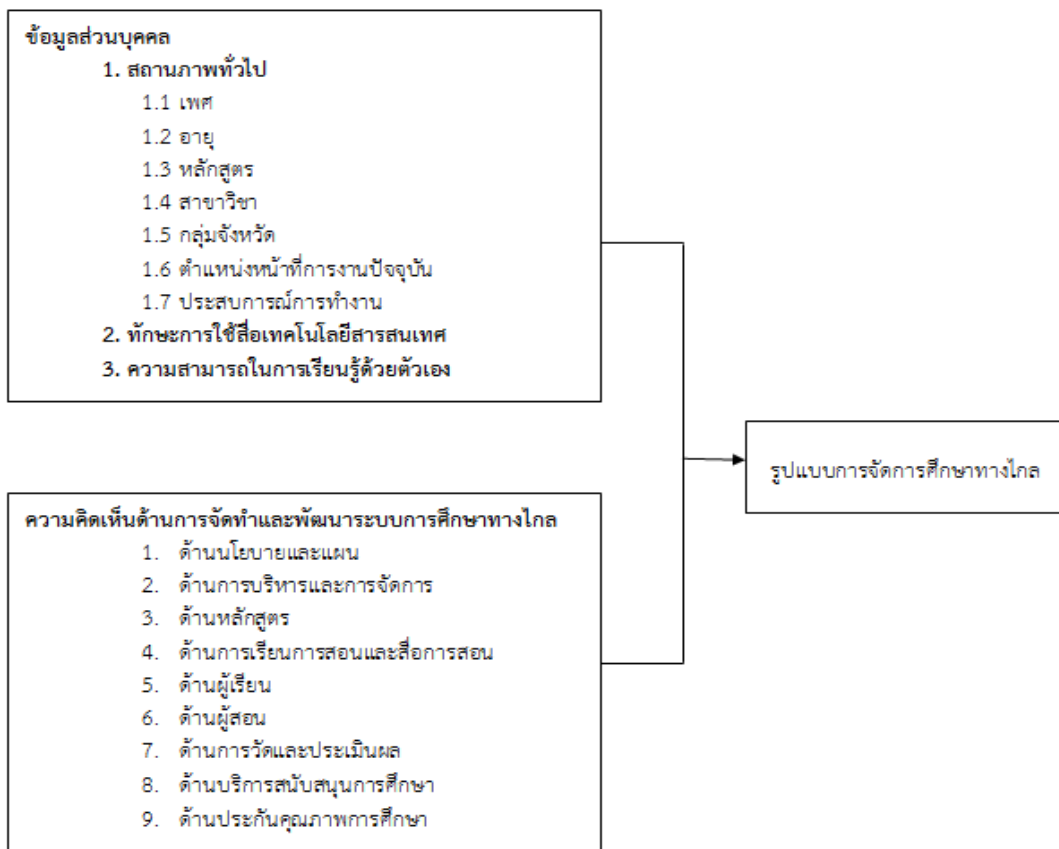
รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลสำหรับโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา (CID) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลสำหรับโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา (CID) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนามาจากงานวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี และคนอื่น ๆ (2546) ที่ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัยที่คัดสรรจากประเทศต่าง ๆ : ประสบการณ์เพื่อประยุกต์สู่การพัฒนากระบวนการศึกษาทางไกลของไทยในศตวรรษที่ 21 และนำมาปรับให้เข้ากับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสหวิทยาการเพื่อการพัฒนา (CID) ดังนี้

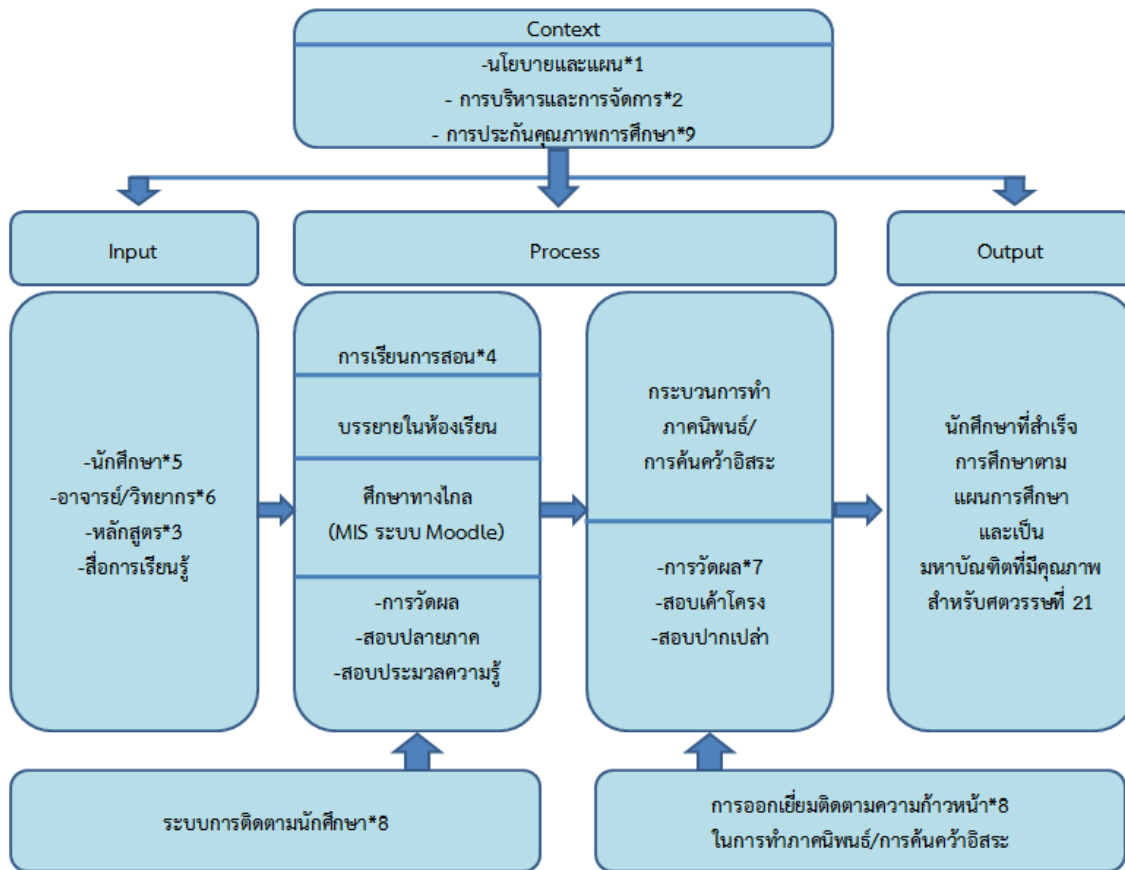

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ประจำ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาของโครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ จำนวน 318 คน มีวิธีการดำเนินงานวิจัยกำหนดไว้ 7 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษานโยบาย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ระยะที่ 2 การศึกษา ดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีรูปแบบการศึกษาทางไกลที่เป็น Best Practice ได้แก่ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช และมหาวิทยาลัยซิมไบโอซิส อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศอินเดีย (Symbiosis International University, India) ระยะที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ระยะที่ 4 การสอบถามเชิงปริมาณ เป็นการสำรวจคุณลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษา (Learning Style) จำนวน 300 คน แบบสอบถามความคิดเห็นในการจัดทำระบบการศึกษาทางไกลของโครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ ระยะที่ 5 การศึกษาและประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ระยะที่ 6 การพัฒนารูปแบบและตรวจสอบรูปแบบด้วยการเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ระยะที่ 7 การนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ครอบคลุมประเด็น 3 ด้าน คือ ด้านสื่อการสอนและการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล และด้าน การประกันคุณภาพ สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ สถิติเชิงบรรยาย การแจกแจงความถี่ (Frequencies) คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเสนอในรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกล (CID Model) ตามกรอบ 9 ประเด็นที่ศึกษา รายละเอียดดังนี้

1. ด้านนโยบายและแผน

1.1 ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และได้รับการศึกษาตลอดชีวิตในระดับที่สูงขึ้นได้ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา (Any Where, Any Time) (Symbiosis Centre for Distance Learning, 2011)

เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพในปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างเต็มความสามารถ

1.2 จัดระบบโครงสร้างเป็นระบบเปิด คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้สะดวกโดยไม่จำกัดสถานที่และเวลาในการเรียนรู้

1.3 เน้นการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนในห้องเรียนและการเรียนผ่านระบบ ฯ

1.4 มีความล้ำหน้าในเรื่องสื่อการเรียนการสอน โดยใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายและทันสมัย

1.5 มีการจัดการศึกษาให้เป็นที่น่าสนใจทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

2. ด้านการบริหารและการจัดการ

2.1 การบริหารจัดการในลักษณะของคณะผู้บริหาร ฯ เป็นผู้กำหนดนโยบาย กำกับทิศทางการบริหารเพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งประกอบด้วย

- งานบริหาร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดูแลกิจการของโครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ ที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทั้งบุคลากรภายในและภายนอก รวมทั้งงานประสานงานกับมหาวิทยาลัย ฯ

- งานวิชาการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานระดับนโยบายและควบคุมงานด้านวิชาการ การตรวจสอบคุณภาพทางวิชาการ การบริการนักศึกษา การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการศึกษา และระบบสารสนเทศ พร้อมทั้งมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการทำงานที่ชัดเจน

- งานบริการการศึกษา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริการทางวิชาการสำหรับนักศึกษา เป็นศูนย์กลางให้บริการการศึกษาทั้งด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค

- งานกิจการพิเศษ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานรับสมัครนักศึกษา งานประชาสัมพันธ์หลักสูตร และงานวิจัยตลาด

2.2 มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและเน้นการบริหารจัดการเชิงรุกมีประสิทธิภาพลดขั้นตอนการทำงานให้สั้นลงและไม่ซ้ำซ้อน

2.3 มีโครงสร้างการบริหารบุคลากรทุกกลุ่มต้องรับผิดชอบงานร่วมกัน การจัดสายงานไม่ได้แยกเป็นหน่วยย่อย โครงสร้างทางวิชาการจัดแบ่งเป็นตามลักษณะหลักสูตร โดยมีมหาวิทยาลัย (สภာวิชาการ) ทำหน้าที่ควบคุมดูแลมาตรฐานการศึกษา

3. ด้านหลักสูตร

3.1 เปิดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรปริญญาโท กลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพแล้ว มีความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองได้ดี และเหมาะกับการเรียนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนผ่านระบบการศึกษาทางไกล

3.2 ระยะเวลาหลักสูตรปริญญาโท กำหนดไว้ 2 ปี ซึ่งการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิต และจัดการศึกษาแผน ข (ภาคนิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ)

3.3 การพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้ทันสมัยเข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน เนื้อหาหลักสูตรเน้นวิชาการควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

3.4 นอกจากหลักสูตรสำหรับนักศึกษาทั่วไปแล้ว ยังมีหลักสูตรที่เป็นโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอีกด้วย

4. ด้านการเรียนการสอนและสื่อการสอน

4.1 การเรียนการสอน

1) การศึกษารายวิชา (Course Work) จำนวน 12 รายวิชา โดยมีรายวิชาพื้นฐาน (เสริม) ที่จะไม่นับหน่วยกิตเพิ่ม จำนวน 2 รายวิชา รวมรายวิชาทั้งหมด จำนวน 14 รายวิชา 36 หน่วยกิต โดยจัดการเรียนเป็น 5 โมดูล ที่เป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียน ณ มหาวิทยาลัย ฯ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 และการเรียนทางไกลผ่านระบบ Moodle ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการสัมมนาเป็นหลัก มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการบรรยาย การสัมมนาในห้องเรียน โดยใช้ Project Based-Learning, Problem

Solving โดยมีหนังสือหลักประจำรายวิชา CD การบรรยายเพิ่มเติม เป็นต้น มีการสรุปความคิดรวบยอดและสอบปลายภาคประจำวิชา

2) การดำเนินการภาคนิพนธ์ / การค้นคว้าอิสระ จำนวน 3 หน่วยกิต เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา

4.2 สื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) สื่อหลัก ได้แก่ หนังสือ / ตำรา หรือเอกสารประกอบการสอน
- 2) สื่อเสริม ได้แก่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ MIS Moodle

5. ด้านผู้เรียน

5.1 คุณลักษณะของผู้เรียนต้องเป็นไปตามนโยบายของโครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ

5.2 โครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ ไม่จำกัดอายุสำหรับผู้เรียน

5.3 โครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ กำหนดเงื่อนไขของผู้เรียนตามความเหมาะสมของหลักสูตร

5.4 การสำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ฯ

6. ด้านผู้สอน

6.1 ประเภทของผู้สอนและอาจารย์

- 1) อาจารย์เต็มเวลา (Full Time)
- 2) อาจารย์พิเศษ (Part Time) ได้แก่ วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิบรรยายพิเศษ อาจารย์สอนเสริม อาจารย์ฝึกปฏิบัติ รวมทั้งผู้ช่วยอาจารย์ (Teaching Assistance)

6.2 คุณสมบัติผู้สอน

- 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และเชื่อมั่นในระบบการบริหารจัดการศึกษาของโครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ รวมทั้งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการศึกษาผู้ใหญ่
- 2) เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่เปิดสอน
- 3) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานเป็นทีม มีจิตวิทยาในการสอน มีทักษะและประสบการณ์การสอนผู้ใหญ่ เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรับผิดชอบหน้าที่ เป็นนักวิชาการ มีความกระตือรือร้น และมีความตื่นตัวอยู่เสมอ
- 4) เป็นผู้ที่สามารถสอนและสรุปเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

6.3 บทบาทของผู้สอน

- 1) การสอน การสอนเสริม ฝึกอบรม และให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการและด้านการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตัวเอง
- 2) พบปะและเป็นผู้สร้างฐานความรู้ให้กับผู้เรียน
- 3) เป็นผู้อำนวยการความสะอาดในการเรียน ประสานงาน ค้นคว้าและรวบรวมเนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ มาแนะนำผู้เรียน
- 4) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและทันสมัย สามารถผลิตหรือร่วมผลิตสื่อการศึกษาทางไกลได้ ซึ่งสามารถพัฒนาร่วมกับผู้ช่วยอาจารย์ (Teaching Assistance) และผู้ดูแลระบบ Moodle (Admin)

7. ด้านการวัดและประเมินผล

7.1 การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผล สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ได้ ดังนี้

- 1) คะแนนเก็บระหว่างภาค / ร้อยละ 70 ประกอบด้วย
- 2) สอบปลายภาค / ร้อยละ 30

7.2 รูปแบบมาตรฐานการประเมินผลรายวิชา (Course Assessment Design)

- 1) โครงการงานเดี่ยวและโครงการกลุ่ม ผ่านระบบ Moodle เช่น รายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่กำหนดให้โครงการงานเดี่ยวเป็นการเขียนเค้าโครงภาคนิพนธ์
- 2) การเข้าระบบอย่างสม่ำเสมอ ระบบจะทำการนับจากความถี่ในการเข้าระบบของนักศึกษา
- 3) กิจกรรมในรายวิชาผ่านระบบเป็นเงื่อนไขเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าระบบอย่างสม่ำเสมอ
- 4) การสอบปลายภาคประจำวิชา ผู้สอนอาจจัดสอบแบบทางการ (Formal/Traditional Exam) หรืออาจจัดการสอบรูปแบบ Take-Home Exam ก็ได้

8. ด้านบริการสนับสนุนการศึกษา

ระบบการติดตามนักศึกษาใช้ระบบสารสนเทศ (MIS) ระบบ Moodle โดยสามารถติดต่ออาจารย์ผู้สอนได้ผ่านระบบ โดยแต่ละรายวิชาจะมีผู้ช่วยสอน (Teacher Assistance : TA) คอยติดตามการเข้าระบบของนักศึกษา และมีพี่เลี้ยง (Site Director) กระจายอยู่ตามท้องถิ่นเพื่อคอยให้คำแนะนำ

9. ด้านประกันคุณภาพ

โครงการจัดตั้งวิทยาลัย ฯ ได้จัดให้มีหน่วยงานภายในเป็นผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันได้จัดให้สอดคล้องกับแผนการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่กำหนดให้มีการประกันคุณภาพทุกคณะวิชา และทุกหน่วยงาน

สำหรับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษานอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เมื่อมีการเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบทางไกล (Distance Learning) แล้ว ควรมีหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบและดำเนินการจัดการศึกษาตามรูปแบบที่ได้นำเสนอสำหรับหลักสูตรระดับปริญญาโทเป็นการเฉพาะ และให้ถือว่าเป็นโครงการจัดการศึกษาแบบนำร่อง

1.2 นำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาสมัยใหม่ที่เป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนแบบห้องเรียนและการเรียนการสอนผ่านระบบทางไกลร่วมด้วย เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการในสถานการณ์ปัจจุบันที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้จะป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้เรียนที่มีสิทธิ์และมีความ

อิสระในการเลือกการศึกษาของตัวเอง ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนก็ยังสามารถที่จะทำงานอยู่ในท้องถิ่นได้ โดยรูปแบบการเรียนนี้ไม่ทำให้เกิดผลกระทบกับภาระงานที่รับผิดชอบ และสามารถสำเร็จการศึกษาเป็นมหาบัณฑิตที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้

1.3 รูปแบบการศึกษานี้ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการสำหรับอาจารย์ผู้สอนมากขึ้น เพราะการจัดการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาต้องมีการจัดทำสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งเอกสารและตำราประกอบการสอนอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบเฉพาะสำหรับการจัดรูปแบบการศึกษานี้ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญการด้านระบบการศึกษาทางไกล

2.2 มีการพัฒนาอุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สนับสนุนระบบการศึกษาทางไกล รวมทั้งโปรแกรม Moodle หรือโปรแกรมอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งควรมีการพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปให้สอดคล้องกับระบบการเรียนการสอนและนักศึกษาของหน่วยงาน เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลสูงสุด

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการเพิ่มเติมงานวิจัยในส่วนการประเมินประสิทธิผลในการใช้ระบบการศึกษาทางไกล เมื่อมีนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจากการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและผู้เรียนมากที่สุด

3.2 หากผลการประเมินประสิทธิผลในการใช้ระบบการศึกษาทางไกลอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ควรมีการปรับเปลี่ยนสัดส่วนรูปแบบการเรียนแบบห้องเรียนและแบบการศึกษาทางไกล จนสามารถนำไปสู่รูปแบบการศึกษาทางไกลอย่างเต็มรูปแบบได้ในอนาคต

บรรณานุกรม

วิจิตร ศรีสอาน. (2529). การศึกษาทางไกล. สืบค้นจาก

<http://www.learners.in.th/blogs/posts/259231>

สุมาลี สังข์ศรี และคนอื่น ๆ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาทางไกลในมหาวิทยาลัยที่คัดสรรจากประเทศต่าง ๆ : ประสพการณ์เพื่อประยุกต์สู่การพัฒนาการเรียนการสอนทางไกลของไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Burge, E. V., & Frewin, C. C. (1985). *Self-Directed in Distance Learning*

The International Encyclopedia of Education. New York: Pergamon Press Inc.

Symbiosis Centre for Distance Learning, (2011). *Pune, India*. Retrieved from

<http://www.scdl.net/scdl>